

TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ İLE İHRACATÇI BİRLİKLERİNİN KURULUŞ VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası : 5910
Kabul Tarihi : 18/6/2009
Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 3/7/2009 Sayı : 27277
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 48

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Kanun; ihracatçıları örgütlendirmek ve işbirliğini geliştirmek suretiyle ihracatı artırarak ekonomik gelişmeye katkıda bulunmak üzere ihracatçı birlikleri ile Türkiye İhracatçılar Meclisinin kuruluşu, işleyişi, görevleri, organları, gelirleri, harcamaları ve denetimleri ile üyelerinin hak ve yükümlülüklerine ilişkin usul ve esasları düzenler.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 2 – (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bakanlık: Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu bakanlığı,
 - b) Birlik: İhracatçıları örgütlendirmek suretiyle ihracatı artırmak ve dış ticaretin ülke menfaatine uygun olarak gelişmesini sağlamak üzere, özel bütçeye sahip ve tüzel kişiliği haiz olarak kurulan ihracatçı birliğini,
 - c) Müsteşar: Dış Ticaret Müsteşarını,
 - ç) Müsteşarlık: Dış Ticaret Müsteşarlığını,
 - d) TİM: Birliklerin koordinasyonunu sağlamak, ihracatçıların sorunlarının çözümüne yönelik çalışmalarda bulunmak, dış ticaretin ülke menfaatine uygun olarak gelişmesine yardımcı olacak çalışmalar yapmak ve ihracatçıları en üst düzeyde temsil etmek üzere, ihracatçı birliklerinin üst kuruluşu olan özel bütçeye sahip ve tüzel kişiliği haiz Türkiye İhracatçılar Meclisini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Birlikler

Kuruluş, organlar, görevler ve sona erme

MADDE 3 – (1) Birlik; TİM'in teklifi, Müsteşarlığın uygun görüşü ve Bakanlık onayı ile kurulur, ilgili tebliğin Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihte tüzel kişilik kazanır.

(2) Birliklerin organları şunlardır:

- a) Genel Kurul.
- b) Yönetim Kurulu.

c) Denetim Kurulu.

ç) Genel Sekreterlik.

(3) Birliklerin görevleri şunlardır:¹

a) (**Değişik: 10/9/2014 - 6552/130 md.**) Dış ticarete ve yurt dışı hizmetlere ilişkin konularda çalışmalar yapmak, bu kapsamda; kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve ulusal ve uluslararası kuruluşlar nezdinde üyelerinin menfaatlerini ülke çıkarları çerçevesinde koruyucu ve geliştirici çalışmalar yapmak.

b) İhracatçılar arasında mesleki ahlâk ve dayanışmayı sağlamak.

c) TİM'in görüşünü ve Müsteşarlık onayını almak kaydıyla sektörü ile ilgili mevcut eğitim ve öğretim kurumlarına yardımda bulunmak, yenilerinin kurulmasına öncülük etmek ve katkıda bulunmak.

ç) TİM'in görüşünü ve Müsteşarlık onayını almak kaydıyla; amaç ve görevlerini gerçekleştirmeye yönelik vakıf kurmak veya kurulmuş olanlara iştirak etmek, bütçe imkânları çerçevesinde gerektiğinde mal ve hizmet almak, yaptırmak, satmak, kiralamak, rehin ve ipotek işlemleri tesis etmek ve kaldırmak, gerektiğinde iştigal sahası ile ilgili ortak hizmet verecek şirket, dernek, tesis ve işletmeler kurmak, kurulmuş olanlara iştirak etmek, laboratuvar, test, muayene ve belgelendirme konularında üyelerini desteklemek, fuar, sergi ve tanıtım faaliyetlerini düzenlemek, düzenlenecek fuar ve sergilere iştirak etmek ve tanıtım faaliyetlerinde bulunmak.

d) (**Ek: 10/9/2014 - 6552/130 md.**) TIR karneleri, ATA, A.TR ve EUR.1 dolaşım belgeleri, menşe şahadetnameleri ve EAN-UCC çizgi kod işlemleri, mal ve hizmetlerin uluslararası ticaretindeki beyanname, vesika ve benzeri belgelerin düzenlenmesi ve/veya onaylanması.

e) TİM tarafından verilecek dış ticarete ilişkin diğer görevleri yapmak.

(4) Birlik, kuruluş amacının ortadan kalkması veya yönetmelikte belirtilen performans kriterlerinin yerine getirilememesi hallerinde sona erdirilebilir.

Üyelik

MADDE 4 – (1) İhracatçıların ilgili birliğe üye olmaları ve kanunda belirtilen ödemeleri yapmaları zorunludur. Birliklerden birine üye olan ihracatçı, diğer birliklerin iştigal alanına giren maddeleri üyelik şartı aranmaksızın ihraç edebilir.

(2) Üyeler; birliğin kararlarına uymak, birliğin amaçlarına uygun davranmak, yetkili organlar tarafından istenecek ihracatla ilgili bilgi ve belgeleri zamanında ve eksiksiz olarak vermekle yükümlüdür, istediği zaman üyelikten ayrılabilme hakkına sahiptir.

(3) Gümrük idarelerince gümrük beyannamelerinin onaylanmasında birliğin onayının aranması ve buna ilişkin usul ve esaslar, Gümrük Müsteşarlığı'nın olumlu görüşü alınmak kaydıyla Müsteşarlık tarafından belirlenir.

¹ 10/9/2014 tarihli 6552 sayılı Kanununun 130 uncu maddesiyle, bu maddenin üçüncü fıkrasının (ç) bendinden sonra gelmek üzere (d) bendi eklenmiş ve mevcut (d) bendi (e) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

Genel Kurul, görevleri ve toplantıları

MADDE 5 – (1) Genel kurul, yükümlülüklerini yerine getiren üyelerden teşekkül eder. Genel kurula gerçek ve tüzel kişiler adına vekâleten iştirak edilemez.

(2) Olağan genel kurul; yönetim kurulunun çağrısı üzerine, gündemli olarak her yılın Nisan ayı içinde toplanır. Bu çağrı, yönetim kurulunca Nisan ayının ilk gününe kadar yapılmadığı takdirde genel sekreter tarafından yapılır.

(3) Genel kurul, yönetim kurulunun çağrısı veya üyelerinin en az üçte birinin yazılı isteği üzerine olağanüstü toplantıya çağırılır.

(4) Genel kurulun görevleri şunlardır:²

a) Yönetim kurulu ve denetim kurulu üyelerini ve bunların yedeklerini seçmek.

b) TİM genel kurulunda bir sonraki genel kurul toplantısına kadar birliği temsil edecek, birliğin son iki takvim yılındaki ihracat performansına göre yönetmelikle belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde tespit edilecek sayıdaki delegeyi seçmek.

c) Yönetim kurulunca veya genel kurula iştirak eden üyelerin en az üçte biri tarafından usulüne göre genel kurul gündemine ilave edilmesi önerilen hususlar hakkında görüşmelerde bulunarak karar vermek.

ç) Birliğin çalışma programını karara bağlamak, faaliyet raporunu, hesaplarını, bütçesini müzakere ederek kabul veya reddetmek.

d) Yönetim kurulunun ibrasına karar vermek.

e) (**Ek:2/6/2022-7408/3 md.**) İflas eden, ölen, ticareti terk eden veya son beş takvim yılında ihracat yapmayan üyelerin yasal takipte olanlar dâhil borçlarının ve bu borçların gecikme zamlarının terkin edilmesine karar vermek.

f) Toplantı gündeminde yer alan diğer hususları görüşmek ve karara bağlamak.

g) Bu Kanunla verilen diğer görevleri yapmak.

Yönetim kurulu, görevleri, toplantıları ve temsil

MADDE 6 – (1) Yönetim kurulu, yönetmelikle belirlenen niteliklere sahip üyeler arasından genel kurul tarafından dört yıl için seçilen bir başkan ve on asil üyeden oluşur. Genel kurul tarafından ayrıca asil üye sayısı kadar aynı nitelikleri haiz yedek üye seçilir.

(2) Yönetim kurulu üyeleri genel kurulun yapıldığı tarihten itibaren onbeş gün içinde toplanarak üyeleri arasından sayıları ikiyi geçmemek üzere başkan yardımcılarını ve bir muhasip üyeyi seçer.

(3) Gerçek veya tüzel kişi üyeler aynı dönemde aynı sektörde faaliyet gösteren birden fazla birlikte yönetim kurulu başkanı veya üyesi olamaz. Bir kişi, aynı birlikte, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en fazla iki dönem başkanlık yapabilir ve bir daha aynı göreve yeniden seçilemez.

(4) Yönetim kurulunun görevleri şunlardır:

² 2/6/2022 tarihli ve 7408 sayılı Kanununun 3 üncü maddesiyle fıkraya (d) bendinden sonra gelmek üzere bu bent eklenmiş ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

- a) Birliğin çalışma programını uygulamak, işlerin yürütülmesi ile ilgili kararlar almak.
 - b) Genel kurula sunulmak üzere teklifleri, raporları, bütçeyi ve hesapları hazırlamak ve harcamaları kontrol etmek.
 - c) Olağan ve olağanüstü genel kurul toplantılarının gündemini hazırlamak ve üyeleri toplantıya çağırarak.
 - ç) Sektör Kurulunda Yönetim Kurulu Başkanı ile birlikte yer alacak üyeleri belirlemek.
 - d) Genel kurul ve ilgili sektör kurulunca kararlaştırılan işleri yürütmek.
 - e) TİM'in koordinasyonu sağlamaya yönelik taleplerini değerlendirerek sonuçlandırmak.
 - f) İnsan Kaynakları Yönetmeliği çerçevesinde kadro tespit çalışmalarında bulunmak.
 - g) Genel sekreter ve yardımcılarını atamak.
- (5) Birlik, yönetim kurulu başkanı veya yetkilendireceği başkan yardımcısı tarafından temsil edilir.

Denetim Kurulu ve görevleri

MADDE 7 – (1) Birliklerin faaliyetlerini ve hesaplarını denetlemek amacıyla denetim kuruluna, genel kurul tarafından genel kurula iştirak hakkına sahip üyeler arasından dört yıl süre ile üç asil ve üç yedek üye seçilir.

(2) Denetim kurulunun görevleri şunlardır:

a) Mevzuat ve genel kurul kararları çerçevesinde birliklerin hesap, işlem ve faaliyetlerini devamlı ve düzenli bir şekilde denetleyip üç aylık raporlar yayımlamak.

b) Genel kurul toplantıları için denetim raporları hazırlamak.

(3) Denetim kurulu üyelerinin bu Kanun çerçevesinde birliğin denetimine ilişkin işlemlerle ilgili isteyebilecekleri her türlü bilgi ve belgeyi ibraz etmek, gerektiğinde kopyasını vermek ve gerekli ortamı sağlamakla genel sekreter ve yönetim kurulu yükümlüdür.

Genel Sekreterlik ve Genel Sekreterin görevleri

MADDE 8 – (1) Genel Sekreter ve sayısı üçten fazla olmamak üzere genel sekreter yardımcısı; Ticaret Bakanlığının olumlu görüşü alınmak kaydıyla yönetim kurulu tarafından atanır. **(Ek cümle:2/6/2022-7408/4 md.) (İptal cümle:Anayasa Mahkemesi'nin 11/10/2023 tarihli ve E.: 2022/96, K.: 2023/174 sayılı Kararı ile.)** ³

(2) Genel Sekreter, birlik veya birliklerin işlerinin sevk ve idaresiyle görevli ve yetkili amirdir. Genel Sekreterin birden fazla birliğin işlerinin sevk ve idaresi ile görevli ve yetkili olması halinde; ilgili birliklerin ortak giderlerine ilişkin kararlar, yönetim kurulu başkanları tarafından alınır.

(3) Genel Sekreterin görevleri şunlardır:

³ 2/6/2022 tarihli ve 7408 sayılı Kanununun 4 üncü maddesiyle bu fıkrada yer alan "Müsteşarlığın" ibaresi "Ticaret Bakanlığının" şeklinde değiştirilmiştir.

- a) Birlik veya birliklerin işlerinin yürütülmesini sağlamak.
- b) Bu Kanun ve bu Kanun uyarınca yürürlüğe konulan ilgili karar, yönetmelik ve tebliğ hükümleri ile bu mevzuat çerçevesinde verilecek talimatların ve alınan kararların uygulanmasını sağlamak.
- c) Birliğin, TİM ve Ticaret Bakanlığıyla gerekli koordinasyonunu sağlamak.⁴

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sektör Kurulları ve Sektörler Konseyi

Sektör Kurulları

MADDE 9 – (1) Sektörel politikaların belirlenmesi ve geliştirilmesi, ihracat, üretim, ambalaj ve kalite standartlarının uluslararası normlara göre tespiti ile birlikler arasında uyum ve koordinasyonun sağlanması amacıyla çalışmalar yapmak üzere, aynı sektördeki birlik yönetim kurullarının başkanları ile son iki takvim yılına göre yönetmelikle belirlenen ihracat performans kriterlerini sağlayan birlik yönetim kurullarınca kendi üyeleri arasından belirlenen ilave temsilcilerden ilgili sektör kurulu oluşur.

(2) İstihlal alanında birden fazla sektör bulunan birlikler, en çok ihracat yaptığı sektörün sektör kurulunda temsil edilir. Sektör kurulu, ilk toplantısında kendi üyeleri arasından başkanı ve aynı birlik yönetim kurulundan olmamak kaydıyla iki başkan yardımcısını seçer. Ancak tek birlik bulunan sektörlerde birlik yönetim kurulu aynı zamanda sektör kuruludur.

Sektörler konseyi

MADDE 10 – (1) Sektörler konseyi, TİM genel kurul delegesi olan sektör kurulları başkan veya başkan yardımcılarını arasından, ilgili sektörün TİM genel kurulu delegeleri tarafından dört yıl için seçilecek birer asil ve birer yedek üyeden oluşur.

(2) Sektörler konseyi, TİM yönetim kuruluna faaliyetleri ve sektörlerle ilgili tavsiyelerde bulunabilir ve kanunla verilen diğer görevleri yapar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Türkiye İhracatçılar Meclisi

Kuruluş, organlar ve görevler

MADDE 11 – (1) Birliklerin üst kuruluşu olarak kurulan TİM'in merkezi İstanbul'dur.

(2) TİM'in organları şunlardır:

- a) Genel Kurul.
b) Yönetim Kurulu.
c) Denetim Kurulu.
ç) Genel Sekreterlik.

(3) TİM'in görevleri şunlardır:

- a) İhracatçıları yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek.

⁴ 2/6/2022 tarihli ve 7408 sayılı Kanununun 4 üncü maddesiyle bu bentte yer alan "Müsteşarlıkla" ibaresi "Ticaret Bakanlığıyla" şeklinde değiştirilmiştir.

b) Dış ticaretin ülke menfaatine uygun olarak gelişmesine yardımcı olacak çalışmalar yapmak ve Müsteşarlığa öneride bulunmak.

c) Birliklerin koordinasyonunu sağlamak.

ç) Birliklerin faaliyet gösterecekleri iştigal sahalarının belirlenmesine yönelik çalışmalar yaparak Müsteşarlığa sunmak.

d) Dış ticaret ve yatırım olanaklarının geliştirilmesi amacıyla, Müsteşarlık koordinasyonunda konsey, kurul ve ticaret merkezi kurmak; kurulmuş olanlara iştirak etmek.

e) Müsteşarlık onayı alınmak kaydıyla, dış ticaret ile ilgili mevcut eğitim ve öğretim kurumlarına yardımda bulunmak, yenilerinin kurulmasına öncülük etmek ve katkıda bulunmak.

f) Uluslararası kuruluşlarla, üyelerinin mesleki bazda menfaatlerini ülke çıkarları çerçevesinde koruyucu ilişkiler kurmak ve geliştirmek.

g) Müsteşarlık onayı alınmak kaydıyla ve bütçe imkânları çerçevesinde, amaç ve görevlerini gerçekleştirmeye yönelik; yurt içinde ve yurt dışında taşınır ve taşınmaz almak, yaptırmak, satmak, kiralamak, rehin ve ipotek işlemleri tesis etmek ve kaldırmak, vakıf, şirket, dernek, tesis ve işletmeler kurmak veya kurulmuş olanlara iştirak etmek; birliklere bağlı vakıf, şirket, işletme ve tesislerin faaliyetlerinin koordinasyonunu sağlamak.

ğ) Yurt içinde ve yurt dışında açılacak sergi ve fuarlara katılıma dair Müsteşarlığa görüş bildirmek, sergi ve fuarların koordinasyonunu sağlamak, Türk mallarının yurt dışı tanıtımına ilişkin proje ve faaliyetlere destek olmak.

h) Dış ticarete lojistik olanaklarının geliştirilmesi yönündeki çalışmalara katkıda bulunmak, Müsteşarlık onayı ile yurt içinde ve yurt dışında lojistik merkezleri kurmak, işletmek ve kurulmuş bulunanlara iştirak etmek.

ı) Müsteşarlık tarafından verilecek dış ticarete ilişkin diğer görevleri yapmak.

Genel Kurul, görevleri ve toplantıları

MADDE 12 – (1) Birliklerin yönetim kurulu başkanları genel kurulun tabii üyesidir. Ayrıca genel kurula her birlik yönetim kurulundan bir üye ve yanı sıra ilgili birliğin son iki takvim yılındaki ihracat performansına göre yönetmelikle belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde tespit edilecek sayıdaki birlik üyesi katılır.

(2) Genel kurul, her yıl Haziran ayı içinde, delegelerin en az yarısından bir fazlasının iştiraki ile toplanır. Genel kurul, yönetim kurulunun çağrısı veya üyelerinin en az üçte birinin yazılı isteği üzerine olağanüstü toplantıya çağırılır.

(3) Genel kurulun görevleri şunlardır:

a) TİM başkanını, sektörler konseyi ve denetim kurulu asil ve yedek üyelerini seçmek.

b) TİM'in çalışma programını tespit etmek.

c) Genel kurula sunulan yıllık faaliyet raporunu, hesapları ve bütçeyi müzakere ederek kabul veya reddetmek.

ç) Yönetim kurulunun ibrasına karar vermek.

d) Toplantı gündeminde yer alan diğer hususları görüşmek ve karara bağlamak.

Yönetim Kurulu, görevleri ve toplantıları

MADDE 13 – (1) TİM yönetim kurulu, TİM başkanı ve sektörler konseyinin asil üyeleri arasından dört yıl için seçtiği onbeş üyeden oluşur ve ilk toplantısında kendi üyeleri arasından beş başkanvekili ile bir muhasip üye seçer. Yönetim kurulu üyeliğinin herhangi bir sebeple boşalması halinde, sektörler konseyinin ilk toplantısında boşalan üyelik için seçim yapılır.⁵

(2) Yönetim kurulunun görevleri şunlardır:

a) İhracatın geliştirilmesine yönelik genel ve sektörel çalışmalar yapmak, raporlar hazırlamak, görüş ve önerilerde bulunmak, birlikler ve sektörler arasında temas ve koordinasyonu sağlamak.

b) Hizmetin gerektirdiği taşınmaz alım, satım ve kiralanmasına yönelik olarak karar almak ve Müsteşarlık onayını müteakip uygulamaya koymak.

c) Müsteşarlık onayını almak suretiyle yurt dışında ticaret merkezleri kurulması, kurulmuş olanlara ortak olunması yönünde karar almak ve uygulamak.

ç) Bütçeyi hazırlamak ve genel kurul tarafından kabul edilen bütçeyi uygulamak, genel kurula sunulmak üzere yıllık faaliyet raporunu hazırlamak, genel kurulda alınan kararlar doğrultusunda çalışmalar yapmak, gelirler bakımından birliklerin koordinasyonunu sağlamak.

d) İnsan Kaynakları Yönetmeliği çerçevesinde kadro tespit çalışmalarında bulunmak.

TİM Başkanı ve temsil

MADDE 14 – (1) TİM başkanı, sektörler konseyi asil üyeleri arasından dört yıl için genel kurul tarafından seçilir ve aynı zamanda sektörler konseyinin ve yönetim kurulunun başkanıdır. Bir kişi, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra en fazla iki dönem başkanlık yapabilir ve bir daha aynı göreve yeniden seçilemez.

(2) TİM, başkanı veya yetkilendireceği başkanvekili tarafından temsil edilir.

(3) TİM başkanlığının herhangi bir sebeple boşalması halinde, yapılacak ilk genel kurula kadar görev yapmak üzere, yönetim kurulunca belirlenecek başkanvekillerinden biri TİM başkanı olarak görev yapar.

Denetim Kurulu ve görevleri

MADDE 15 – (1) Denetim kuruluna TİM'in faaliyetlerini ve hesaplarını denetlemek amacıyla, genel kurul delegeleri arasından dört yıl süre ile üç asil ve üç yedek üye seçilir.

(2) Denetim kurulunun görevleri şunlardır:

a) Mevzuat ve genel kurul kararları çerçevesinde TİM'in hesap, işlem ve faaliyetlerini devamlı ve düzenli bir şekilde denetleyip üç aylık raporlar yayımlamak.

b) Genel kurul toplantıları için denetim raporları hazırlamak.

(3) Denetim kurulu üyelerinin bu Kanun çerçevesinde TİM'in denetimine ilişkin işlemlerle ilgili isteyecekleri her türlü bilgi ve belgeyi ibraz etmek, gerektiğinde kopyasını

⁵ 2/6/2022 tarihli ve 7408 sayılı Kanununun 5 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan yer alan "oniki" ibaresi "onbeş" şeklinde ve "üç" ibaresi "beş" şeklinde değiştirilmiştir.

vermek ve gerekli ortamı sağlamakla genel sekreter ve yönetim kurulu yükümlüdür.

Genel Sekreterlik ve Genel Sekreterin görevleri

MADDE 16 – (1) TİM'in işlerini yürütmek üzere, bir genel sekreter ile beşten fazla olmamak üzere genel sekreter yardımcısı, Ticaret Bakanlığının olumlu görüşü alınmak kaydıyla yönetim kurulu tarafından atanır. **(Ek cümle:2/6/2022-7408/6 md.) (İptal cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 11/10/2023 tarihli ve E.: 2022/96, K.: 2023/174 sayılı Kararı ile.)**⁶

(2) Genel Sekreter, işlerin sevk ve idaresi ile koordinasyonla görevli ve yetkili amirdir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Seçimler ve Mali Hükümler

Seçimler

MADDE 17 – (1) Birlik ve TİM genel kurulu tarafından yapılacak seçimler gizli oy ve açık tasnif esasına göre yargı gözetiminde yapılır.

(2) Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce, seçimler için belirlenen liste, toplantının gündemi, yeri, günü, saati ile çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak o yer ilçe seçim kurulu başkanı olan hâkime verilir. Bir yerde birden fazla ilçe seçim kurulu bulunduğu takdirde görevli hâkim, Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir. Toplantı tarihleri, gündemde yer alan diğer konular göz önünde bulundurularak görüşmelerin bitimine göre seçimlerin ilçe seçim kurulu başkanının gözetiminde yapılması sağlanır.

(3) Hâkim, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de getirtip incelemek suretiyle varsa noksanları tamamlattırdıktan sonra seçime katılacak üyeleri belirleyen liste ile diğer hususları onaylar. Onaylanan liste ile toplantıya ilişkin diğer hususlar ilgili birlik veya TİM'in ilan yerlerinde asılmak sureti ile üç gün süre ile ilan edilir.

(4) İlan süresi içinde listeye yapılacak itirazlar hâkim tarafından incelenir ve en geç iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

(5) Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar onaylanarak ilgili birlik veya TİM'e gönderilir.

(6) Hâkim, aday olmayan üyeler arasından bir başkan ile iki üyeden oluşan seçim sandık kurulunu atar. Aynı şekilde ayrıca üç yedek üye de belirlenir. Seçim sandık kurulu başkanının yokluğunda kurula en yaşlı üye başkanlık eder.

(7) Seçim sandık kurulu, seçimlerin kanunun öngördüğü esaslara göre yürütülmesi, yönetimi ve oyların tasnifi ile görevli olup bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız olarak devam eder. Seçimlerde kullanılacak araç ve gereçler ilçe seçim kurulundan

⁶ 2/6/2022 tarihli ve 7408 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle bu fıkrafta yer alan yer alan "Müsteşarlığın" ibaresi "Ticaret Bakanlığının" şeklinde değiştirilmiştir.

sağlanır. Sandıkların konacağı yerler hâkim tarafından belirlenir.

(8) Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları tutanakla tespit edilip seçim sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanır. Birden fazla sandık bulunması halinde tutanaklar, hâkim tarafından birleştirilir. Tutanakların birer örneği seçim yerinde asılmak suretiyle geçici seçim sonuçları ilan edilir. Kullanılan oylar ve diğer belgeler tutanağın bir örneği ile birlikte üç ay süreyle saklanmak üzere ilçe seçim kurulu başkanlığına tevdi edilir.

(9) Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar, hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. İtiraz süresinin geçmesi ve itirazların karara bağlanmasından hemen sonra hâkim yukarıdaki hükümlere göre kesin sonuçları ilan eder ve ilgili birlik ile TİM'e bildirir.

(10) Listede adı yazılı olmayan üye oy kullanamaz. Oylar, oy verenin kimliğinin ve bu Kanuna göre üyeleri temsil ve ilzama yetkili olduklarının ispat edilmesinden ve listedeki isminin karşısındaki yerin imzalanmasından sonra kullanılır. Oylar, organlara göre birlikte veya ayrı ayrı, her şekilde düzenlenen oy pusulalarının, üzerinde ilçe seçim kurulu mührü bulunan ve oy verme sırasında sandık kurulu başkanı tarafından verilecek zarfa konulması suretiyle kullanılır. Bunların dışındaki zarflara konulan oylar geçersizdir.

(11) Hâkim, seçim sonuçlarını etkileyecek ölçüde bir usulsüzlük veya kanuna aykırı uygulama tespit etmesi halinde; bu tespite konu olan organla sınırlı olmak üzere seçimlerin iptaline karar verebilir. Bu takdirde, süresi bir aydan az ve iki aydan fazla olmamak üzere seçimin yenileneceği günü tespit ederek ilgili birlik veya TİM'e bildirir. Belirlenen günde yalnız seçim yapılır ve seçim işlemleri bu madde ile kanunun öngördüğü diğer hükümlere uygun olarak yürütülür.

(12) İlçe seçim kurulu başkanı hâkime ve seçim sandık kurulu başkanı ile üyelerine, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda belirtilen esaslara göre ücret ödenir. Bu ücret ve diğer seçim giderleri, ilgili birlik veya TİM bütçesinden karşılanır.

(13) Seçimler sırasında sandık kurulu başkanı ve üyelerine karşı işlenen suçlar kamu görevlisine karşı işlenmiş gibi cezalandırılır.

Gelirler

MADDE 18 – (1) Birliklerin gelirleri şunlardır:

- a) Giriş aidatı.
- b) Yıllık aidat.
- c) Nispi ödeme.
- ç) Diğer gelirler.

(2) Giriş aidatı, yıllık aidat ve nispi ödeme ile ilgili miktar ve oranlar birlik genel kurulu, diğer gelirler ise birlik yönetim kurulu tarafından belirlenir ve bunlar Ticaret

Bakanlığının onayından sonra kesinleşir.⁷

(3) (Değişik: 21/3/2018-7103/79 md.) Nispi ödeme, ihracat işlemleri üzerinden FOB bedelin binde birine kadar tahsil edilir. Hizmet ihracatında nispi ödeme tahsil edilmez. Giriş aidatı ve yıllık aidat, on altı yaşından büyükler için uygulanan aylık asgarî ücretin brüt tutarının yüzde ellisinden fazla olamaz. Hizmet sektörleri için giriş aidatı ve yıllık aidat, on altı yaşından büyükler için uygulanan aylık asgarî ücretin brüt tutarı ile bu tutarın yirmi katı arasında yıllık cirolara göre belirlenen tutarda tahsil edilir. Giriş aidatının alındığı yıl ayrıca yıllık aidat alınmaz.⁸

(4) Giriş aidatı, yıllık aidat, nispi ödeme ile diğer gelirlerin süresinde ödenmemesi halinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda belirlenen oranda gecikme zammı tahakkuk ettirilerek, birlik yönetim kurulu tarafından verilen kararı müteakip icra daireleri aracılığı ile tahsil edilir. Tahsil zaman aşımı süresi beş yıldır.

(5) TİM'in gelirleri, birliklerin bir önceki takvim yılı itibariyle elde etmiş oldukları gelirlerin yüzde sekizi oranındaki katkı paylarından oluşur. Birliklerin katkı payları Ocak ve Temmuz aylarında iki eşit taksitte TİM hesaplarına aktarılır. **(Ek cümleler: 9/2/2017-6772/11 md.) (Mülga üçüncü cümle:4/11/2021-7341/1 md.) (Mülga dördüncü cümle:4/11/2021-7341/1 md.)**

(6) **(Ek:4/11/2021-7341/1 md.)** Mal ve hizmet ihracatçılarının finansman ihtiyaçlarının giderilmesine katkı sağlamak ve teminat yetersizliği içinde olan ihracatçılar lehine münhasıran ihracat kredileri için kefalet vermek amacıyla TİM'in ortaklığında kurulan İhracatı Geliştirme Anonim Şirketinin sermayesine eklenmek üzere, ihracat işlemleri üzerinden FOB bedelin onbinde üçüne kadar Ticaret Bakanlığınca belirlenen oranda ek nispi ödeme kesintisi yapılır. Hizmet sektörleri için İhracatı Geliştirme Anonim Şirketinin sermayesine eklenmek üzere, on altı yaşından büyükler için uygulanan aylık asgarî ücretin on katına kadar Ticaret Bakanlığınca yıllık cirolara göre belirlenen tutarda ilave yıllık aidat tahsil edilir.

Bütçe ve giderler

MADDE 19 – (1) Bütçe, yönetim kurulu tarafından yıllık olarak hazırlanır ve genel kurul tarafından kararlaştırılır.

(2) Bütçeden ödeme; bütçede ödeneğin bulunması kaydıyla yönetim kurulu başkanı veya yetkilendireceği yardımcısı/başkanvekili ve genel sekreterin veya muhasip üyenin ortak imzası ile yapılır.

(3) Birlik yönetim kurulunca yapılan ek ödenek talepleri TİM yönetim kurulu tarafından değerlendirilerek Müsteşarlığa sunulur, TİM yönetim kurulunca yapılan ek ödenek

⁷ 4/11/2021 tarihli ve 7341 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "Müsteşarlığın" ibaresi "Ticaret Bakanlığının" şeklinde değiştirilmiştir.

⁸ 4/11/2021 tarihli ve 7341 sayılı Kanununun 1 inci maddesiyle bu fıkrada yer alan "Hizmet sektörü" ibaresi "Hizmet sektörleri" şeklinde ve "beş katı arasında" ibaresi "yirmi katı arasında yıllık cirolara göre" şeklinde değiştirilmiştir.

talepleri ise doğrudan Müsteşarlık tarafından sonuçlandırılır.

(4) Birliklerin ve TİM'in personel giderleri, gelirlerinin yüzde kırkını geçemez.

(5) Birlikler tarafından, dış ticaret hizmetleri ve alt yapısının geliştirilmesi ve yürütülebilmesi için tayin ve tespit olunacak işlerin, faaliyetlerin, projelerin ve amaçların gerçekleştirilmesine yönelik ortaya çıkan giderler ile bu amaçla yapılan hizmet ve idari giderlerin karşılanmasını teminen, bir önceki yılın birlik gelirlerinden hesap edilerek izleyen yılın Ocak ve Temmuz aylarında iki eşit taksit halinde ödenmek üzere yüzde sekiz oranında pay ayrılır. Bu hususa ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Personel

MADDE 20 – (1) TİM ve birlik genel sekreterliği; genel sekreter ve yardımcıları ile diğer personelden oluşur.

(2) TİM ve birliklerde istihdam edilenler, bu Kanun ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılacak yönetmelik hükümleri ile 4857 sayılı İş Kanunu ve İnsan Kaynakları Yönetmeliği hükümlerine tabidir.

Kurul üyeliklerine seçilemeyecek olanlar

MADDE 21 – (1) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından mahkum olanlar TİM ve birliklerin yönetim kurulu ve denetim kurulu üyesi olamaz.

(2) Seçilen gerçek veya tüzel kişi üyeler, seçilmelerine engel bir durumları olmadığını belgelemekle yükümlüdür. Seçildikten sonra birinci fıkraya kapsamına giren suçları işlememiş olduğunu ilgili mercilerden alınan belgelerle tevsik edemeyen üyelerin asil veya yedek üyelikleri kendiliğinden düşer.

Denetim

MADDE 22 – (1) TİM ve birlikler ile bunların kurduğu vakıf, şirket, işletmeler ve iştirakler idari ve mali yönden Müsteşarlığın denetimine tabidir.

(2) Denetim sırasında, denetim yapmakla görevli olanlar tarafından istenecek ve denetimle ilgili gizli dahi olsa her türlü belge, defter, dosya ve sair evrakın para ve para hükmündeki evrak ve senetlerin talep edildiğinde kopyasının verilmesi, kasa ve veznenin kontrol ettirilmesi, yönetim yerleri, şubeler ve irtibat bürolarına girme isteminin yerine getirilmesi zorunludur.

Düzenlemeler, görevlendirme ve seçimlerin ertelenmesi

MADDE 23 – (1) TİM, Müsteşarlığın olumlu görüşünü alarak, dünya ticaretindeki gelişmelere göre birliklerin bölgesel ve sektörel bazda yeniden teşkilatlanmasına ilişkin düzenlemeler yapabilir.

(2) Birliklerin veya TİM'in seçimle iş başına gelen organlarının seçim tarihleri Bakanlık tarafından bir yılı geçmemek üzere ertelenebilir.

(3) Bu Kanunda yer alan hususlara ilişkin yönetmelikler; TİM tarafından hazırlanarak Bakanlığın onayı üzerine Resmî Gazetede yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girer.

(4) Bu Kanunda yer alan hususlara ilişkin tebliğler çıkarmaya, özel ve zorunlu durumları inceleyip sonuçlandırmaya ve gerekli önlemleri almaya Müsteşarlık yetkilidir.

Yedek akçelerden İhracatı Geliştirme Anonim Şirketine aktarılacak tutar

EK MADDE 1- (Ek:2/6/2022-7408/7 md.)

(1) Hesap yılı sonunda birliklerin yedek akçelerine aktarılan meblağın yüzde ellisi ile yüzde doksanı arasında Ticaret Bakanlığınca belirlenen tutarı, İhracatı Geliştirme Anonim Şirketinin sermayesine eklenmek üzere sermaye taahhüdü ödemesi olarak aktarılır.⁹

Tahsis

EK MADDE 2- (Ek:2/6/2022-7408/8 md.)

(1) İstanbul ili, Bahçelievler ilçesi, Yenibosna Mahallesi'nde bulunan Ticaret Bakanlığına tahsisli olup TİM ve birlikler tarafından kullanılan Hazine taşınmazları, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca kuruluş amaçlarında kullanılmak üzere TİM ve birliklere bedelsiz olarak tahsis edilir.

(2) Söz konusu taşınmazların TİM ve birlikler tarafından bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki kullanımları için herhangi bir bedel alınmaz. Tahakkuk ettirilen ecrimisil alacakları hangi aşamada olursa olsun terkin edilir, tahsil edilmiş ecrimisil bedelleri ise iade edilmez.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 5/7/1993 tarihli ve 93/4614 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İhracatçı Birliklerinin Kuruluşu, İşleyişi, İstigal Sahaları, Organları, Üyelerinin Hak ve Yükümlülüklerine Dair Karara istinaden kurulu bulunan birlikler ve TİM faaliyetlerine devam eder.

(2) Bu Kanun çerçevesinde TİM'in ve birliklerin organlarına ilişkin yönetmeliklerin yürürlüğe girmesini müteakiben yapılacak ilk olağan genel kurulda organları teşekkül ettirilir. Organlar teşekkül edinceye kadar başka bir işleme gerek kalmaksızın; TİM yürütme kurulu, TİM yönetim kurulu; TİM icra komitesi, sektörler konseyi olarak görev yapar.

(3) Halen görev yapmakta olan TİM ve birliklerin personeli aynı statü ve özlük hakları

⁹ 3/11/2022 tarihli ve 7420 sayılı Kanununun 47 nci maddesiyle bu maddeye "meblağın" ibaresinden sonra gelmek üzere "yüzde ellisi ile yüzde doksanı arasında" ibaresi eklenmiştir.

ile görevlerine devam ederler.

(4) Personel giderleri gelirlerinin yüzde 40'ını aşan birliklerin genel sekreterlikleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl içerisinde, personel giderlerini bu seviyeye getirmekle yükümlüdür.

(5) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde yayımlanır. Bu yönetmelikler yürürlüğe konuluncaya kadar mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

GEÇİCİ MADDE 2- (Ek: 9/2/2017-6772/12 md.)

(1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte İhracatçı Birlikleri nezdinde faaliyet göstermekte olan tanıtım gruplarının tasfiyesi ile gelirleri ve diğer hak ve kıymetlerinin Türkiye Tanıtım Grubuna devrine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

GEÇİCİ MADDE 3- (Ek:4/11/2021-7341/2 md.)

(1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte TİM nezdinde faaliyet göstermekte olan Türkiye Tanıtım Grubunun tasfiyesi ile varlıklarının kısmen ya da tamamen İhracatı Geliştirme Anonim Şirketine sermayesine eklenmek üzere aktarılmasına ilişkin usul ve esaslar Ticaret Bakanlığınca belirlenir.

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte ihracatçı birliklerinin yedek akçe hesaplarında bulunan meblağlar Ticaret Bakanlığınca belirlenen tutarda İhracatı Geliştirme Anonim Şirketine sermayesine eklenmek üzere sermaye taahhüdü ödemesi olarak aktarılır.

Yürürlük

MADDE 24 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 25 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**5910 SAYILI KANUNA EK VE DEĐİŐİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA
ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN İPTAL EDİLEN HÜKÜMLERİN
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARIHİNİ GÖSTERİR LİSTE**

Deđiőtiren Kanunun/ KHK'nin/İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	5910 Sayılı Kanunun Deđiően veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
6552	3	11/9/2014
6772	18, Geçici Madde 2	24/2/2017
7103	18	27/3/2018
7341	18, Geçici Madde 3	6/11/2021
7408	5, 8, 13, 16, Ek Madde 1, Ek Madde 2	4/6/2022
7420	Ek Madde 1	9/11/2022
Anayasa Mahkemesi'nin 11/10/2023 tarihli ve E.: 2022/96, K.: 2023/174 sayılı Kararı	8, 16	24/11/2023